

הגשמי, כמארז"ל (יומא כא, א. ועוד) "מקום ארון אינו מן המדה". משא"כ שאר המשכן - אף שגם שם שרתה השכינה, לא הי' זה בגלוי כ"כ כמו בארון, ולכן מקומם של שאר חלקי המשכן נשאר במדתו ולא נשתנה.

הארון – מקום מנוחת השכינה או מקום התורה?

ויקה יתן את העדות אל הארון
הערות - הלוחות
(מ. כ. רש"י)

איתא במדרש (שמו"ר פ"ג, ב): "בשעה שאמר הקב"ה למשה עשה המשכן, בא ואמר לבצלאל. אמר לו מהו המשכן הזה, אמר לו שישרה הקב"ה שכינתו בתוכו ומלמד לישראל תורה. אמר לו בצלאל והיכן התורה נתונה, אמר לו כו' הארון".

משמע מדברי המדרש שיעקר תכלית הארון היא בשביל לימוד התורה לישראל. ויש לעיין איך לתווך זאת עם דברי הרמב"ן הידועים (ר"פ תרומה) ש"עיקר החפץ במשכן כו' מקום מנוחת השכינה שהוא הארון", היינו שיעקר ענינו של הארון הוא השראת השכינה.

ויש לבאר שזהו גופא מה שמרמוז המדרש, שהשראת השכינה באופן הכי נעלה היא דוקא על ידי התורה:

השראת השכינה בבני ישראל היא על ידי שני דברים - לימוד התורה וקיום המצוות.

אלא שישנו חילוק ביניהם באופן השראת השכינה:

בקיום המצוות מקיים האדם את רצון הקב"ה, אבל האדם והמצוה אינם מתאחדים. ולדוגמא: יד העוסקת בנטילת לולב, אף שביד זו קיים האדם את רצון הקב"ה, מכל מקום אין היד עצמה מתאחדת עם הקב"ה (ראה תניא פ"ה ובפכ"ג).

מה שאין כן בלימוד התורה, מכיון ש"אורייתא וקוב"ה כולא חד" (תניא שם בשם הזהר. וראה זח"א כד, א ובכ"מ), הנה ע"י הבנת דבר תורה שורה הקב"ה בעצמו בשכלו של האדם, ונמצא ששכל האדם בעצמו מיוחד עם הקב"ה (וראה בזה בארוכה תניא פ"ה).

וזה גם החילוק בין כללות המשכן ובין הארון: הארון, שבו היו הלוחות (התורה) - שרתה בו השכינה בגלוי כ"כ, עד שהשפיעה על מקומו